

یرزج نبا ترابع صقان لقن بحاص هابتشا لماع دیهمتلا

ریغ ةءارق لمعلل زواج مدع یلع ةمامل ءامدق قفتا «لوصاللا ةیفاو» یف و نکل و ةعیشلل نم ماقملا اذه یف مملکت نم مهعبت و ةروهشملا رشعلا و اعبسللا لیلدلا یتأی و اهنع یدعتلا زواج هرهاظ و .یهتنا ،هب دتعیلیلد لقنی مل .هفالخب ءببتلا ةداهشل رظن ةمامل ءامدق یلإ کلذبةسن یف و .هب دتعملل ماملل و یندملل دیعس نب نامثع و رمع وبأ طفاحلا اذه ،کلذ یلع مهوړخاتم معن وبأ و یبرعلل ركب وبأ و یودهملل راعم نبا دمحا سابعلا وبأ و بللاط وبأ یکم امک زواجلل ةنیعتم ریغ ةعبسلل هذه نل :لقن ام یلع اولاق ینادمهلا ءالعلل تءارقل رشنل باتک» یف یرزجلل دمحم نب دمحم نیدل سمش لاق و .یتأیس ول و ةینامثعلل فحاصلل تقفاو و هجوب ول و ةیبرعلل تقفاو ةءارق لک :«رشعلا سانلل یلع بجو و اءدر زوجی ال یتلا ءحیحصلل ةءارقلل یهف اهدنس حص و آللامتحتا هذه نم نکرل تخا یتم و .مهیری م ءرشعلل م ةعبسلل نع تناک ءاوس ،اهلوبق نع تناک ءاوس ،ءلطاب و ءداهش و ءفیعض اهنأ اهیلل قلطا ءثالثلل ناکرألل و فلسلل نم قیقحتلل دنن ءحیحصلل وه اذه ،مهنم ركبأ وه نئم م ةعبسلل دعب هیف لاق ءنأ ریغ «زیجولا دشرملل» باتک یف ءماش وبأ لاق هوح و .فلخلل مهتءارق یف هیلع عمجملل ءحیحصلل ءرثک و مهترهشل ةعبسلل ءالؤه نأ ریغ :کلذ [1]یهتنا ،مهیریغ نع لقنی ام قوف مهنع لقن ام یلإ سفنللا نکرت

۴۴۴ یارب یناد ؛«ینادلل دیعس نب نامثع و رمع وبأ طفاحلا اذه ،کلذ یلع مهوړخاتم معن» دودح.تسا ۴۳۷ یکم ؛«بللاط وبأ یکم ماملل و». تسا بوخ دینکب هطحالم مه ار اهنی نامز .تسا هب تبسن یودهمل ؛«یودهملل راعم نبا دمحا سابعلا وبأ و». هدرک تافو یناد زا رتدوز لاس تفه رتشیب و تسا هتفر سلدنل هب دعب و هدوب اچ نآ یارب شلصا .تسا اقیرف آرد هیدهم رهش نبا ركب وبأ و». هدرک تافو یکم و یناد نیب .هدرک تافو ۲۴۰ رد مه وا .هدوب اچ نآ رد شت نوکس .تسا فورعم شبباتک ،تسا مصاوع بحاص ؛«یبرعلل

نايعا رد نیما نسحم دیس اقآ موحرم .میدرک تبحص ناشیا زائالبق ؛«ینادمهلا ءالعلل وبأ و» .«انباحصا نم ناک» ءالعلل اوبل دیوگیم -نیدل بجتنم-[2]یزار تسرهفلل رد دنیوگیم هعیشلل لقن و یارب اه ینس زا یکی هک تسا یبیجع تارابع کی .تسا ینس هک دنرادن دیدرت مه اه ینس و یارب ینس نیا هک ییالاب حدم زا دنیوگیم ،دنکیم لقن ار نیا هعیشلل نایعا بحاص یتقو ،هدرک نم ناک» دیوگیم هک نیدل بجتنم ینعی .«دحا لک عم هکولس نسح هل رهطی» ،هدرک لقن

یعی ش هک دشیمن مولعم هجوجیههه ب اه ینس مومع دزن اما .تشاد ربخ هنوگ رس روج کی ،«انباحصا دندناوخیم تازاجا هلسلس رد ار نآ یاهباتک .تسا هماغنه تنسله نیب ءالعال و با تیصخش .تسا ود ای کی رد شیپ لاس راهچ ای هس ام .تسا یگرزب تیصخش یلیخ .دندادیم هزاجا خیاشم همه و میدرک تبحص ناشیاهب عجار هسلج

نبا رکبوبا .تسا فیدر رکبوبا هدزاوده دودح مدرک هاگن هک هیكدف رد نم ؛**یبرع نبا رکبوبا** .تسا هدرک تافو ۵۴۳ لاس رد هک تسا یبرع نبا رکبوبا مه نیا ،ینالقاب رکبوبا ،یرابنا

مکیدلج .تسه یطویس ناقتالال رد .دناهتفرگ اچک زا ار لقن ام منادیم ؛**«لقن ام یلع اولاق»** ۲۷۴ هحفص

لقن یبرع نبا رکبوبا زا ناقتالال رد یطویس ار «زاوجلل ةنیعتم ریغ ةعبسلا هذۀ ن» ترابع .تسا یطویس زا لب بق رج نبا .دنکیم لقن وا زا یرابل حتف رد زین ینالقسرع رج نبا .دنکیم أطوم حرش یف سبقلال» مان هب یباتک یبرع نبا ؟تسا یبرع نبا بتک زا کی مادک رد ترابع نیا ؛۴۰۲ هحفص .تسا نآ رد ترابع نیا هک دراد «سنا نب کلام

وَأَهْلُ ثَمٍّ وَهَ امَّاهِنَع جَرَّخَ امَّ بَرِّ لَبْ نِيَّيَعْتَلَا يَفْ لَصْأَبْ تَايَاوَرَلَا هَذَه تَسِيْلَو
يَكْمَلَا رِيْثُكَ نَبْ هَلَلَا دَبْعَ فَوْرَحْ قَوَفْ اَهْنِإَفْ يَنْدَمَلَا رَفْعَجْ يَبْأُ فَوْرَحْكَ ،اهَقَوَفْ
[3]هَنَمْ رَهْشَأْ هَنَأَلْ

دنتسین لصا ،نییعت رد اهنیا هک دیوگیم ؛**«نییعتلا یف لصاب تاياورلا هذۀ تسيِلو»** .تسا یبرع نبا ترابع نیا رج نبا و یطویس .دیورب اهنیا غارس دیاب آم تح هک دنتسین نیعم ینعی :تسا نیا یرابل حتف ترابع .تسا هدرک انعم هب لقن ار ترابع رج نبا مرظن هب .دناهدرک لقن

قرف «زاوجل» اب «زاوجلل» دینیبیم نتشگ کی اب .**[4]**زاوَجَلْ ةنیعتم ریغ ةَعْبَسْلَا وَهَذَه ن» .تسا تروص نیا هب یرابل حتف رد .دنکیم

؛**«رشعلا تاءارقلال یف رشنللا باتک یف یرنجلال دمحم نب دمحم نیدللا سمش لاق و»** :من اوخب ار ماهدرک حیحصت هک هچنآ ات دینک هاگن ار ترابع .مهن هحفص ،لوا دلج رشنللا

وَأَلَامَتْحَا وَلَوْ ةَنَامَتْحَلَا فَحَا صَمَلَا حَاتَقَفَاوْ وَهَجُوبْ وَلَوْ ةَبْرَعَلَا تَقَفَاوْ ةَأَرْقَلْكَ
إِلَوْ :تسا هداتفا مه ترابع کی اچنیا **اَهْدَرْ زَوْجِيَالْ يَتَلَا ةَحِيْصَلَا ةَأَرْقَلَا يَهْ اَهْدَنْسَحْصْ**
سَانَلَا يَلْعَ بَجَوْ وَنَأَرْقَلَا اَهْبَلْ زَنْ يَتَلَا مَعْبَسْلَا فَرَحَالَا نَمْ يَهْ لَبْ اَهْرَاكِنَا لَحِيْ
ةَمَّئَالَا نَمْ مَهْرِيْغْ نَعْ مَأْ ةَرْشَعَلَا نَعْ مَأْ ةَعْبَسْلَا ةَمَّئَالَا نَعْ تَنَاكَ ءَاوَسْ ،اهَلْوَبَقْ
تشاد یگداتفا ترابع هک دینکیم هظحالم ؛**«نیلوبقملا**

،هَلَطَابْ وَأَهْدَاشْ وَأَهْفِيْضْ اَهْنَأْ اَهْيَلْعْ قَلَطَا ةَثَالْتَلَا نَاكَرَأَلَا هَذَه نَمْ نَكَرَلَّتْخَا يَتَمْ وَ
دعب و دنتسه هباحص لوا ،هعبس زا ربکا ؛**«مهنم ربکا وه نَمْعْ مَأْ ةَعْبَسْلَا نَعْ تَنَاكَ ءَاوَسْ**
نیعبات زا ای .دنشاب نیعبات راغص زا دنداوتیم ءارق نیا زا یلیخ نوچ .دنتسه نیعبات رابک
رابک و هباحص «مهنم ربکا» اذل .دنکیم تئارق نیعبات زا یلیخ عفان لثم ؛دناهدرک عامتسا
قیقحتلا دنع حیحصلا وه اذه» .دنتسه هرشع و هعبس ءارق زا ربکا نیعبات رابک .دنوشیم نیعبات
«فلخال و فلسلا نم

دش رمل باتک یف». تسا ۶۶۵ هم اش و با اما تسا ۸۳۳ ی فوتم یرزج نبا؛ «**م اش و با لاق هون و**» و با ترابع .م یروایب ار نآ دیاب هک تسه ی ترابع اچنیا رد؛ «**کلذ دعب هیف لاق هون ریغ زیج و**» اهباتک رد هک دوشیم ی بیغ و بیجع یاه تشادرب دینیبیم دعب و دتفایم اهنیا .تسا مهم هم اش هیلع عمجم یلا عمسقم مهربیغ و ععسلال نم عراق لک یلا هبوسنم لال تائارق لال نا .دوشیم شخپ مه **مه تارق یف هیلع عمجم لال حیصلال قرثک و مه ترهشل ععسلال ءالؤه نأ ریغ** ذاشل و مه و عبس مه دیوگیم آحیرص؛ «**مهربیغ نع لقنی ام قوف مهنع لقن ام یلا سفنل نکر**» مه عبس ریغ رد .میراد داش و هیلع عمجم عبس رد ینعی .ذاش و هیلع عمجم .دنتسه روح و عبس ریغ .تسا واثحب یاضف نیا .میراد داش

نارازه یالاب دیاش .تسا ینآرق مولع تارابع نیرتدربراکرب زا یکی ،دش لقن رشنللا زا هک ی ترابع هک دیهمتال بحاص هک مدیسر نانیمطا هب مدوخ زورما .تسا هدمآ اهباتک رد یرزج نبا ترابع نیا راب رد ار رشنللا ترابع نیا یتقو دیهمتال بحاص .هدوبن رشنللا ناشتسد رانک دنهدروآ ار ترابع نیا دننام .دوب هتخادنا ار تارابع زا ی شخب هک دنروآیم ی باتک کی زا ،دنروآیم مود دلج رد لهج ححص ناشتسد رد باتک دوخ زاریغ هب یرگید عبنم ، ۱۴۰ ححص ،مود دلج نیمه رد اما .دوب هتخادنا هک اچنیا نم هک ینیمه نیع دنروایب ار ترابع دنه اوخیم هک یمود راب ینعی .دنروآیم ار ترابع اچ نآ هدوب تسد رد اچ نآ رد هک ی عبنم اقاقتا ؟دنیوگب دنه اوخیم یزیچ هچ باتک لوا اما .دنروآیم ار مدناوخ هدرک ضوع هجرد داتشه و دص ار ناشی تشادرب الماک ،هتشادن ار تارابع نیا و هدوب دیهمتال بحاص رد مه « اهدر زوجیال » و «بجو» نیا یتح دینیبب ار لوا ترابع .هدش یرزج نبا فرح لباقم و :تسین ناشت ترابع

فحاصلال دحأ تقفاو و -هجوپ ول و -عیبرعلال تقفاو ءارق لک: «یرزجلال نبا» ظفاحلال لاق نع ما ععسلال ءمئلال نع تناک ءاوس .عحیصلال ءارقلال یهف ،اهدنس حص و -الامتحا ول و -عینامثعلال قلطا ،ءثالثللا هذو نم نکر لتخا یتم و .نیلوبقم لال ءمئلال نم ،مهربیغ نع ما قرشعلال [5]«مهنم ربکا وه نمع ما ععسلال نع تناک ءاوس .»«لطب» و «ءاش» و «فیعض» اهیلع

تقف اوام ،تیبرع ءقف اوام .میراد زاین طرش هس دناهتفگ ناشیا .هدش طقاس امامت تارابع هیقب لوا شخب رد ناشیا بخ .دوشیم لطاب و داش و فیعض ،دشابن اهنیا زا یکی رگا .دنس تحص ،فحصم مادک .درادن رتاوت عبس هک دنیوگیم نف نیصصختم ؟!دنیوگیم هچ امش دنیوگیم دیهمتال یرزج نبا ؟!صصختم

زا دراد ار اهنیا رگا دنیوگیم ؛«**مهربیغ نع ما قرشعلال نع ما ععسلال ءمئلال نع تناک ءاوس**» و «**ءاش**» و «**فیعض**» اهیلع **قلطا ،ءثالثللا هذو نم نکر لتخا یتم و**» .تسا اهنیا زاب ،هعسلال نع تناک ءاوس ینعی ؛«**مهنم ربکا وه نمع ما ععسلال نع تناک ءاوس .»«لطب»** .میراد داش هعبس رد هک دیوگیم شدوخ دنیوگیم ؟دندنکیم انعم هچ ناشیا .دنیوگیم داش نآ هب مه دنتسین رتاوت عبس تائارق دیوگیم دراد ،تسا لها شدوخ هک یرزج نبا دنیوگیم نایب نیا اب نبا هکنیا رطاخ هب .درکیم ضوع راهظتسا رد ار ناشیا نهذآ لصا دوب ناشیا تسد باتک لصا رگا فرح زا ،دینک در تسا مارح ،تسا ادخ مکح دوب دنسلال حیحص رگا هک دنکیم دیکأت یردق هب یرزج دنکیم راکنا ار رتاوت دراد ناشیا هک تفر یمن نیا غارس ناشیا نهذ دوجو نیا اب .تسا هعبس عبس هک دیوگب ده اوخیم دعب ،دینک در تسا مارح دوب دنسلال حیحص رگا یتح دیوگیم دراد هک یسک ؟!تسین رتاوت

هک دنیوگیم ناشیا ،«مهنم ربکا وه نمع ما ععسلال نع تناک ءاوس» ترابع نیا هب تبسن اما ... عیبرعلال تقفاو ءارق لک « دیوگیم نآ زا لب بق بخ .تسه داش هعبس رد دیوگیم دراد دینیبب دنسلال حیحص رگا .دشابن دنسلال حیحص ینعی ؛«ءثالثللا هذو نم نکر لتخا یتم و... اهدنس حص کی عفان یارب .مدن اوخ هداز نسح یاقا آحاح زا زورید هک یلاثم .تسا یفاک قیروط کی یارب دشابن

تفگ هک دیدی دنیوگیم ناشیا .تسا فیعض هک دنیوگیم ،«شئاعم» دیوگیم هک هدمآ قیروط حیحص هک دمآ یتیاور کی رگا دیوگیم .تسین رتاوتم عبس تفگن هک وا بخ !؟تسین رتاوتم ،تسا داش ،دوبن دنسل

الماک زیجولا دشرملا ترابع یاضف نینچمه .تسا نشورآ الماک یرزج نبا ترابع یاضف نیاربانب ار زیجولا دشرم ترابع هرابود هک نم .منکیم ضرع لصفم و میروآیم آدعب هللاش نا .تسا نشور ارچ و تسا ییاهفرح هچ اهنیا هک دنزیم ار شدوخ و دوریم نییاب و دوریم الاب یرزج نبا ولو ،مدناوخ تینهذ رگا هک دیوگب ار یزیچ دهاوخیم زیجولا دشرملا ترابع زاب یلو ،دیوگیم ترابعلا بکست هدرک در ار یرزج نبا زمرق طخ هک تسا تسرد .تسین دراو وا هب تاداریا نیا دینک زاب یبوخهب ار وا نبا هک «یوارلا طبض ةلق» دیوگیم هکنیا .دراد یوصقم اه نامه رد اما دوش یم تحاران ناشیا هک دننک وحم نیمز هرک یورزا ار دشرملا باتک شاکیا دیوگیم و دش تحاران ربعت نیا زا یلیخ یرزج بسکت » زا ثحب رد هللاش نا .دشابن نینچنیا منامگ هب نم .تسا هز ار یفرح نینچنیا هک هلاءاش نا میسرب نیا هب «ترابعلا

نیمه زاب و دشاب هدید ار ترابع نیمه دیهمتلا بحاص هک تسا لم تحت الماک نم نهذ رد :درگاش .تسناد یم ربتعم ار دنسل حیحص هک هدوب روط نیا یرزج نبا رظن رد ینعی .دنکب ار تشادرب .تسین رتاوتم دیوگیم ناشیا ،دیراذگب دیهمتلا بحاص یولج ار یرزج نبا ترابع

؟روطج :داتسا

.دشاب دناوتم نانچمه تینهذ نیا :درگاش

.تسا رتاوتم رشع ،چییه هک عبس دیوگیم شرگیدی بتک رد و رشنلا باتک رد رگیدی یاج هه رد :داتسا

،دوب مه فارگاراپ نیا رگا هتشاد ناشیا هک یتینهذ اب ینعی .تسا طخ هس نیا رد نم ضرع :درگاش نوچ .دنکیم نضوع ار دیهمتلا بحاص تینهذ هلمج راهچ -هس نیا دوجو ینعی .دزیم ار فرح نیمه زاب ؛«ةثالثل هذه نم نکر لتخ» هلمج نیمه اب اذل .دنراد قرطعاونا اهنیا هک درادن هجوتآ لصا ناشیا .تسا داش اهتقو یهاگ هجیتن رد و هدش لصاح لالتخا نیا دیوگیم

ترابع ریظن .دینک هاگن ار اج نآ .ماه دروآ ار هماش وبا ترابع .تسه هحفص کی هی کدف رد :داتسا .تسا اهنیا هب بستنم ضعب .میراد داش و هیلع عمجم میوگیم نم هک دهیم حیضوت حضاو زوری هک داد حیضوت یاهنوگهب ناوتم ،دوشیم تحاران هک مه یرزج نبا .تسا اضف نیا رد هماش وبا نب نایفس فرح دروم رد هتکن چنپ .میناوخیم ار وا ترابع هللاش نا .دوش رتمک مه وا ی تحاران وبا هرطانم ،تسا بوخ دینک هدافتسا نآ زا رتشیب رگا امش .دینک لمأ نآ یور هک هدمام هنیعی رد هک تسا اهتکن همه دمآرس اهنآ زا یکی هک دراد بوخ یلیخ هتکن چنپ هنیعی نبا اب رهاطلا .دینکب هطحالما هدرک مه تشاددای و ما هدروآ هی کدف

؟تسیچ هب عجار :درگاش

یلیخ منامگ هب .اهنآ یموسا صوصخم ،تسا دروم چنپ .تسا هنیعی هب نایفس فرح دروم رد :داتسا .تسا یلابقتسا ای یئارق هق ای هک یرتاوت .دیآیم راک هب مه رتاوت ثحب یارب .تسا حضاو

دمحأ نب نسحلاءالعل وبأ طافحل ردص؛ 142، نيدل بجتنم-۵۹ ص، صنلا، (يزارلل) تسرهفلا [2]
ي ف فيناصت هل و انباحصأ نم ناك ةارقلا و ثيدحل ملع ي ف ةمالعلا؛ اينادمهلا راطعلا نسحلا نب
هيلع تارق و هتدهاش ئدابملا و عطاقملا ةفرعم ي ف يدهال باتك اهنم ةارقلا و رابخألا

۴۰ ص سنأ نب كلام أطوم حرش ي ف سبقلا [3]

۳۰ ص ۹ ج يرابلا حتف [4]

۵۰ ص ۲ ج نآرقلا مولع ي ف دىهمتلا [5]